

Ühised Euroopa andmeruumid

Andmete ühtse turu loomine

Andmed kujundavad ümber seda, kuidas me toodame, tarbime ja elame. Alates reaajas navigeerimisest kuni personaalmeditsiini parandamise, täppispõllumajanduse või CO2-heite vähendamiseni on andmed uuenduslike toodete ja teenuste peamine koostisosa.

Selleks et kasutada andmete väärtust Euroopa majanduse ja ühiskonna hüvanguks, pandi 2020. aasta veebruari Euroopa [andmestrateegiaga \(https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/strategy-data\)](https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/strategy-data) alus ühtsete Euroopa andmeruumide loomisele mitmes strateegilises valdkonnas: tervishoid, põllumajandus, tootmine, energeetika, liikuvus, rahandus, avalik haldus, oskused, Euroopa avatud teaduse pilv ja roheline kokkulepe.

Sellest ajast alates on andmeruumid tekkinud muudes olulistest valdkondades, nagu meedia, keel, turism, teadusuuringud ja innovatsioon ning kultuuripärand. Koos ühendatakse andmeruumid järk-järgult, et moodustada [andmete ühtne turg. \(https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-data-strategy_en#a-single-market-for-data\)](https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-data-strategy_en#a-single-market-for-data)

Mõiste

Sidusrühmad juhivad andmeruumide arengut. Kasutajad igas konkreetses sektoris aitavad kaasa nende ruumide kujundamisele, mille tulemuseks on ainulaadsete vormide ja omaduste tekkimine. Kõigi Euroopa andmeruumide aluseks on aga ühised *andmetaristud* ja *juhtimisraamistikud*, mis hõlbustavad andmete koondamist, neile juurdepääsu ja nende jagamist. Lisaks on need põhijooned ühistel Euroopa andmeruumidel. Need on järgmised:

- on **osalemiseks avatud kõigile** organisatsioonidele ja üksikisikutele.
- omama **turvalist ja privaatsust säilitavat taristut** andmete koondamiseks, neile juurdepääsuks, nende jagamiseks, töötlemiseks ja kasutamiseks.
- on selge ja praktiline struktuur andmetele juurdepääsuks ja nende kasutamiseks: ühtsel Euroopa andmeruumil on **õiglased, läbipaistvad, proportsionaalsed ja mittediskrimineerivad juurdepääsueeskirjad**, mis tulenevad täpselt määratletud ja usaldusväärsetest andmehaldusmehhanismidest.
- **austama ELi eeskirju ja väärtusi**, eelkõige **isikuandmeid ja tarbijakaitset**, ning **konkurentsioigust**.
- võimaldada andmevaldajatel **anda juurdepääs** teatavatele **isikuandmetele või isikustamata andmetele või neid jagada**.
- **anda andmevaldajatele õigus** teha oma andmed **taaskasutamiseks** kättesaadavaks **tasuta** või **hüvitise eest**.

Eesmärgid

Ühtsed Euroopa andmeruumid aitavad vallandada andmepõhise innovatsiooni tohutut potentsiaali. Need võimaldavad teha kogu ELi andmed kättesaadavaks ja vahetada neid **usaldusväärset ja turvalisel** viisil. ELi **ettevõtjad, haldusasutused** ja **üksikisikud kontrollivad enda loodud andmeid**. Samal ajal saavad need andmevaldajad kasu turvalisest ja usaldusväärsest raamistikust oma andmete jagamiseks innovatsiooni eesmärgil.

Ühised Euroopa andmeruumid edendavad uute andmepõhiste toodete ja teenuste väljatöötamist ELis, moodustades **ühendatud ja konkurentsivõimelise Euroopa andmemajanduse** tuumiku.

Ülevaade olukorrast

Vastuseks Euroopa Ülemkogu taotlusele on avaldatud kaks komisjoni talituste töödokumenti, milles antakse ülevaade ühiste Euroopa andmeruumide olukorrast. Viimane [aruanne \(https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/second-staff-working-document-data-spaces\)](https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/second-staff-working-document-data-spaces) olukorra kohta avaldati 2024. aasta jaanuaris.

Samuti võite tutvudakomisjoni [talituste esimesetöökumendiga andmeruumide kohta. \(https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/staff-working-document-data-spaces\)](https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/staff-working-document-data-spaces) mis avaldati 2022. aasta veebruaris.

Järgmised sammud

2024. aastal jätkavad sidusrühmad tööd ühtsete Euroopa andmeruumide kasutuselevõtuks.

EL rahastab mitut ühtse Euroopa andmeruumiga seotud algatust sektori- ja valdkonnapõhiste algatuste jaoks, eelkõige andmeruumide tugikeskust ja arukat (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/simpl>) avatud lähtekoodiga vahevara (SIMPL) (<https://dssc.eu>) programmi „Digitaalne Euroopa“ ja programmi „Euroopa horisont“ raames.

Lisaks keskendub EL võimaldavate õigusaktide rakendamisele. Eelkõige töötab suuniste kallal [andmehaldust käsitleva õigusakti alusel loodud Euroopa Andmeinnovatsiooninõukogu \(EDIB\)](#). (<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=en&groupID=3903>) Tunnustatud andmealtruismiorganisatsioonide, (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-altruism-organisations>) andmehandajate (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-intermediary-services>) ja avaliku sektori valduses olevate kaitstud andmete Eurooparegistri (<https://data.europa.eu/data/datasets?superCatalogue=erpd&locale=en>) loomine võimaldab suurte andmemahutude ohutut ja turvalist jagamist.

Komisjon toetab ka [ühtsete Euroopa andmeruumide arendamist etalonarhitektuuri, komponentide, semantika, koostalitlusvõime spetsifikatsioonide ja andmemudelite kujul, millega kaasnevad seotud nõustamisteenused, mida osutab andmeruumide tugikeskus](#). (<https://joinup.ec.europa.eu/collection/semic-support-centre/data-spaces>)

Ühtsete Euroopa andmeruumide kasutuselevõtt

Praegu töötatakse välja ühtseid Euroopa andmeruume 14 sektoris/domeenis. Täiendavad uuendused (sh lingid) avaldatakse siis, kui need muutuvad kättesaadavaks.

Põllumajandus	AgriDataSpace (https://agridataspace-csa.eu/) , Divine (https://divine-project.eu/) , CrackSense (https://cracksense.eu/) , ScaleAgData (https://scaleagdata.eu/en) , AgDataValue (https://agridatavalue.eu/) , 4Kasv, Dig4Live
Kultuuripärand	Europeana pro (https://pro.europeana.eu/page/common-european-data-space-for-cultural-heritage) , Eureka3D (https://eureka3d.eu/) , 5Dculture (https://5dculture.eu/) , DE-BIAS (https://pro.europeana.eu/project/de-bias) , AI4Europeana (https://pro.europeana.eu/project/ai4europeana-an-ai-platform-for-the-cultural-heritage-data-space)
Energia	IntNET (https://intnet.eu/) , OMEGA-X (https://omega-x.eu/) , EDDIE (https://eddie.energy/) , Enershare (https://enershare.eu/) , Synergies (https://energydataspace.eu/) , andmekelder (https://datacellarproject.eu/)
Finantsküsimused	Programmi „Digitaalne Euroopa“ raames toimuvad hanked (väljatöötamisel) suur. (https://www.greatproject.eu/) AD4GD. (https://ad4gd.eu/) B-kuubik. (https://b-cubed.eu) FAIRiCUBE. (https://faircube.nilu.no/) KASUTAMINE. (https://www.usage-project.eu/home)
Roheline kokkulepe	Arukad linnad ja kogukonnad DS4SSCC (https://www.ds4sscc.eu/) DS4SSCC-DEP (väljatöötamisel) Ühtne Euroopa terviseandmeruum: MinuTervis@EL (MyHealth@EU) (https://health.ec.europa.eu/ehealth-digital-health-and-care/electronic-cross-border-health-services_en) Terviseandmed@EU Pilot (https://ehds2pilot.eu/)
Tervishoid	Ühismeede ühtse Euroopa terviseandmeruumi loomise kohta – TEHDAS (https://tehdas.eu/) Vähktõve kujutised: EUCAIM (https://cancerimage.eu/) Genoomika: GDI (https://gdi.onemilliongenomes.eu/)
Keel	Euroopa keeleandmeruum (https://language-data-space.ec.europa.eu/index_en)
Tootmine	Andmeruum 4.0 (https://manufacturingdataspace-csa.eu/) SM4RTENANCE (https://sm4rtenance.eu/) UNDERPIN (https://underpinproject.eu/)
Meedia	TEMS (https://tems-dataspace.eu/)
Liikuvus	PrepDSpace4Liikuvus (https://mobilitydataspace-csa.eu/) juurutadaEMDS (https://deployemds.eu/)
Avalik haldus	Euroopa õigusandmeruum (https://data.europa.eu/en/ELDS) OOTS - One Only Technical System (üks kord tehniline süsteem) https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/OOTS/OOTSHUB+Home Riigihanked: PPDS https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/digital-procurement/public-procurement-data-space-ppds_en Euroopa avatud teaduse pilv (EOSC). (https://eosc-portal.eu/) Skills4EOSC (https://www.skills4eosc.eu/) , EOSC Focus (https://eosc.eu/eosc-focus-project) , FAIR-IMPACT (https://fair-impact.eu/) , RDA TIGER (https://www.rd-alliance.org/rda-tiger/) , FAIRCORE4EOSC (https://faircore4eosc.eu/) , AI4EOSC (https://ai4eosc.eu/) , EuroScienceGateway (https://eurosciencegateway.org/projects/esg/)
Teadusuuringud ja innovatsioon	ÓIGE EASE (https://www.fairease.eu/) , RAISE (https://raise-science.eu/) , SciLake (https://scilake.eu/) , EOSC4Cancer (https://eosc4cancer.eu/) , GraspOS (https://graspos.eu/) , CRAFT-OA (https://www.craft-oa.eu/) , AqualNFRA (https://aquainfra.eu/) , Blue-Cloud 2026 (https://blue-cloud.org/) , OSCARS (https://oscars-project.eu/) , EVERSE (https://everse.software/) , OSTrails, EOSC Beyond (https://www.openaire.eu/eosc-beyond) , EOSC-ENTRUST (http://eosc-entrust.eu/) , SIESTA, TITAN
Oskused	DS4Oskused (https://www.skillsdataspace.eu/) EDGE-oskused (väljatöötamisel)
Turism	Kuupäevad (https://www.tourismdataspace-csa.eu/) DFST (https://dsft.modul.ac.at/)

See on masintõlge, mida pakub Euroopa Komisjoni masintõlketeenus eTranslation, et aidata teil selle veebilehe sisust aru saada. [Palun lugege kasutustingimusi \(https://ec.europa.eu/info/use-machine-translation-europa-exclusion-liability_en\)](#). Originaalversiooni lugemiseks [minge palun algsele lehele \(https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-spaces\)](https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-spaces).

Source URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/policies/data-spaces>

© European Union, 2025 - [Shaping Europe's digital future \(https://digital-strategy.ec.europa.eu/et\)](https://digital-strategy.ec.europa.eu/et) - PDF generated on 31/03/2025

Reuse of this document is allowed, provided appropriate credit is given and any changes are indicated (Creative Commons Attribution 4.0 International license).

For any use or reproduction of elements that are not owned by the EU, permission may need to be sought directly from the respective right holders.